

Bildande av naturreservatet Furulid i Aneby kommun

Beslut

Kommunen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Furulid, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda ett tätortsnära skogsområde för att tillgodose allmänhetens behov av friluftsliv, naturupplevelser och motion
- inom ramen för främjande av friluftslivet vårda och bevara biologiska värden knutna till löv- och barrträd, grova träd och död ved
- öka den biologiska mångfalden och därigenom förstärka den estetiska upplevelsen av skogen

Syftet ska uppnås genom att:

- lämpliga åtgärder görs för att ta emot besökare och informera allmänheten om natur-, kultur- och friluftsvärdena
- lämpliga åtgärder utförs för att främja allmänhetens möjlighet till friluftsliv och naturupplevelser
- växtligheten närmast spår och vägar hålls gles för ökad trygghet och ljusinsläpp
- yngre barrträd och lövsly avverkas och röjs för att öka framkomligheten och skapa sikt, samtidigt som återväxt och nyetablering säkerställs
- intern beståndsdynamik i huvudsak får råda, kompletterat med reducering av främst gran till förmån för lövträd och äldre tall samt för att skapa luckor i krontäckningen
- friställa naturvärdesträd och blivande naturvärdesträd (träd på tillväxt) vid behov
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska inom ramen för syfte och föreskrifter beaktas i skötseln av naturreservatet

Skälen enligt 7 kap. 5 § MB

Skogsområdet på Furulid strax sydost om Aneby tätort är ett populärt strövområde. Här finns ett upplyst motionsspår samt flera märkta spårssystem och ett stort antal mindre stigar. För att skydda det tätortsnära naturområdets värde för friluftsliv och motion, och samtidigt säkerställa att området även är en tillgång för framtida kommuninvånare bildas ett naturreservat med inriktning för friluftslivet.

Reservatsområdet utgörs främst av barrskog, men mindre områden domineras av lövträd. Generellt kan områdets naturvärden knytas till en lång kontinuitet av barrträd, tidigare hävd samt förekomsten av ek, gammal asp, sälg och tillgång på död ved. Befintliga naturvärden är ganska triviala, men avsikten med reservatsförordnandet är även att dessa utvecklas. Dels för att öka skogens attraktivitet som rekreationsområde, dels för att en divers skog är mer motståndskraftig och hållbar mot bland annat klimatförändringar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar kommunen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Kommunen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt transportera ut hela eller delar av levande eller döda träd ur reservatet. Undantag gäller för avverkning och uttransport av främmande trädslag och träd som angripits av granbarkborre. Efter tillstånd från kommunen gäller undantag också vid anläggande av nya spår eller andra anläggningar för friluftsliv och pedagogisk verksamhet.
2. skada eller fälla levande eller döda träd eller buskar. Undantag gäller för nedtagande av träd eller buskar som riskerar säkerheten på frekvent använda stigar, motionsspår samt vid behov i skolskogsområden. Undantag gäller också avverkning av träd för att uppfylla syftet med reservatet och vid naturvårdsinriktade åtgärder.
3. borra, spränga, schakta, dämna eller utföra annan mekanisk markbearbetning.
4. utföra grävnings- eller utfyllningsarbeten. Undantag gäller för ordinarie underhåll av leder och spår. Efter tillstånd från kommunen gäller undantag även vid nyanläggning av terrängspår eller annan anläggning för friluftslivet.
5. tippa eller anordna upplag av något slag förutom högst en månad vid skötselinsatser. Tillverkad snö och snö är undantaget.
6. dika eller dikesrensa förutom för vägunderhåll.
7. bedriva täkt av något slag.
8. uppföra byggnad eller annan anläggning eller anordning. Efter tillstånd från kommunen gäller undantag för byggnad/anläggning/anordning för

pedagogisk verksamhet, friluftsliv, motion samt stiganpassning för funktionshindrade.

9. utan kommunens tillstånd anlägga parkeringsplats.
10. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn. Efter tillstånd från kommunen gäller undantag för anläggande av ledningsnät för utvecklande av motions- och skidspår, teleanordningar samt ombyggnad av befintliga ledningar, t.ex. att luftledning ersätts med jordkabel.
11. anlägga väg.
12. utan kommunens tillstånd anlägga stig, terrängspår, led, stig anpassad för cykling eller ridning, bro, spång eller grillplats.
13. plantera in för området främmande arter eller provenienser.
14. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen.
15. framföra motordrivet fordon förutom på befintliga vägar, samt vid underhåll av spår och anläggande av skidspår. Undantag gäller även uttransport av fällt vilt med mindre fordon samt uttransport av träd som avverkats enligt föreskrift A1.
16. utan kommunens tillstånd uppföra stängsel eller annan hägnad.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM FÖRPLIKTELSER FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet.
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar samt stolpar för spårvisning.
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, leder anvisade för cykling och ridning, spår, vindskydd, etc.
4. tillgänglighetsanpassning av vissa stigar, mm.
5. utförande av siktfrämjande utglesningsåtgärder i anslutning till frekvent använda stigar, inom ramarna för bevarandet av områdets naturvärden.
6. utförande av åtgärder för att ge möjlighet till pedagogisk verksamhet i lämpliga skogsområden, som till exempel att ordna samlingsplatser, bygga vindskydd och andra enkla anordningar av naturmaterial.
7. luckhuggning i begränsad omfattning för att skapa ett varierat trädskikt samt utförande av löpande skötsel i form av sly- och buskröjning.
8. utförande av löpande naturvårdsinriktade skötselåtgärder, vilket innefattar begränsning av granföryngring, samt friställning av ädellövträd, andra naturvärdesträd samt äldre tallar och aspar.
9. borttagning och bekämpning av invasiva främmande arter.
10. efter nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper genomföra måttliga åtgärder såsom punktvis markstörning, punktbränning, extensivt bete eller luckhuggning för att säkerställa förekomst av dessa arter och naturtyper.

11. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.

C. *ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT INOM NATURRESERVATET*

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. elda förutom på anvisade platser.
2. cykla och rida annat än på befintliga vägar och anvisade stigar. Undantag för särskilda arrangemang.
3. utan kommunens tillstånd bedriva lägerverksamhet.
4. tälta eller ställa upp husvagn eller husbil. Undantag gäller i samband med lägerverksamhet.
5. ha okopplad hund.

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan. Vid skötseln av reservatet ska det vara möjligt att använda mindre fordon vid naturvårdande skötsel samt för friluftslivet, under förutsättning att betydande markskador inte uppstår.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av befintliga vägar och vägområden, elljusspår, ledningar och ledningsgator eller elanordningar inom eller i anslutning till reservatet. Till normalt underhåll räknas bland annat att flytta undan nedfallna träd och kapa grenar, buskar och sly som blockerar framkomligheten. Träd som bedöms ligga i riskzonen att falla ut över väg kan efter samråd med reservatsförvaltaren få tas ned och lämnas inom reservatet. Till normalt underhåll räknas även skötsel av dräneringsrör för avledning av överflödigt vatten.

Föreskrifterna ska likaså inte utgöra hinder för normalt underhåll av angränsande stängsel eller normal skötsel av intilliggande åkermark, vilket innebär att grenar som hänger ut får tas bort och träd som faller ut över kringliggande mark får kapas i gränsen och dras in i reservatet. Träd som bedöms ligga i riskzonen att falla ut över åkermark kan efter samråd med reservatsförvaltaren få tas ned och lämnas inom reservatet.

Från föreskrifterna undantas vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilken tillstånd erhållits av kommunen.

Kommunen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Enligt Aneby kommuns lokala ordningsföreskrifter, § 25, får inte ridning ske i markerade motionsspår vid Furulidsområdet och Aneby Gårdsområdet i Aneby tätort, dessutom är löpning och promenerande i anlagda skidspår förbjudet.

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Furulid
Areal	176,9 hektar (ha), varav vatten 0 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Aneby
Socken	Bredestad
Lägesbeskrivning	ca 1,3 km sydost om Aneby kyrka
Fastigheter	Del av Aneby 1:558 och sydöstra spetsen av Aneby 1:716 samt norra delen av Aneby 1:717.
Fastighetsägarkategori	Kommun
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen är ej inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Aneby kommun

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Furulid är beläget precis utanför Aneby samhälle. Området utgörs idag mestadels av barrskog med inslag av blandat löv. Tall dominerar på de stora isälvsavlagringarna och är således det vanligaste trädslaget i området. Skogen har under lång tid påverkats av människan, och är idag huvudsakligen gallrade barrskogar med liten andel lövträd, död ved och med en ganska trivial flora. Främst är det arter som vitsippa, gökärt, skogsviol, skogskovall, skogsstjärna, ljung, ormbunke, linnéa, mattlumner och blåsuga som växer där.

Tillgången på grövre död ved från främst asp är bitvis rik och även grova hålträd av asp går att finna. Längs med åkerkanten i väster domineras trädskiktet av lövträd, främst stora aspar men även tall. Flera av dem är skyddsvärda på grund av sin storlek och ålder, ca 110-165 år.

Området nyttjas idag främst av Anebys föreningsliv, men också för promenader och cykelturer av kommunens invånare. Skolan bedriver även stora delar av sin idrottsundervisning i Furulidsområdet, och i framtiden kan eventuellt andra områden inom reservatet bli aktuella för pedagogiska syften då skolan utvecklar sin verksamhet.

Idag finns ett elljusspår samt flera markerade leder för löpning och mountainbike. Även ridning sker på bestämda vägar och stigar. Utöver det finns ett stort antal omarkerade stigar. Snörika vintrar anläggs även skidspår, och när vädret tillåter förstärks dessa med tillverkad snö. Området används emellanåt även för

tävlingsarrangemang inom såväl orientering som skidåkning samt för lägerverksamhet.

Inga riksintressen finns inom reservatet, men stora delar av området berörs av Södra Jularps vattenskyddsområde.

Skyddsjakt utförs vid behov av Aneby kommun.

Väg 132 har sin sträckning rakt genom reservatet, dessutom genomskär en kraftledningsgata södra delen av området.

Bakgrund

Aneby kommun har visionen att växa, och då ökar behovet av mark för nya bostäder. För att skydda hela skogsområdet från exploatering har frågan om naturreservat för friluftsliv återigen väckts. I kommunens egna miljömål antagna 20 juni 2011 är ett av de övergripande målen att människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. För att det målet ska uppnås är ett av etappmålen att andelen skyddad natur i kommunen ska öka. Detta är en av anledningarna till att kommunen verkar för ett naturreservat i Furulid, en annan att stärka och säkerställa områdets betydelse för friluftslivet.

Hela naturreservatet berör tre fastigheter på kommunal mark, varav två av dem endast ingår med en mindre del. På den fastighet som berör reservatets nordvästa hörn. finns en äldre detaljplan, där marken inom reservatet är märkt som område för park. Planerna för bildande av ett naturreservat borde därav inte motverka syftet med den detaljplanen.

I planeringsarbetet inför bildandet av naturreservatet har samtal med skolan samt de aktiva föreningarna i Aneby förts. Detta för att diskutera deras syn på en reservatsbildning samt hur de använder området i dag, men även framtida önskemål.

BEDÖMNING

Kommunen arbetar med genomförande av de av riksdagen beslutade miljömålen. Naturreservatsbildning av Furulid bidrar till att miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt växt och djurliv" och "En god bebyggd miljö" kan uppfyllas.

Reservatets tätortsnära läge gör området särskilt utsatt för ingrepp med negativ påverkan på områdets befintliga naturvårds- och friluftsvärden. Genom att långsiktigt skydda området som naturreservat kan den framtida markanvändningen fastställas så att nuvarande värden och helhet bevaras. Kommunen bedömer att områdets höga natur- och friluftsvärden motiverar ett skydd mot exploatering, avverkning av skog samt borttransport av död ved. Området ska därför skyddas som naturreservat.

För att bevara och utveckla de värden som finns är området i behov av en anpassad skötsel. Den aktiva skötseln inriktas främst på att främja områdets värde för friluftsliv, naturupplevelse och motion. Den naturvårdande skötseln syftar till att i så stor utsträckning som möjligt lämna området för fri utveckling och låta skogen formas genom naturlig intern dynamik ("fri utveckling"). Detta kompletteras med reducering av främst gran och frihuggning kring naturvärdesträd och utvecklingsträd. I de fall dessa skötselåtgärder motverkar varandra måste en eventuell intressekonflikt lösas från fall till fall.

För att undvika konflikter mellan olika sporter har en avvägning gjorts för att t ex ridning ska kunna fortsätta tillsammans med övriga aktiviteter, såsom cykling, skidåkning och vandring. Dessa aktiviteter bedöms inte påverka natur- eller kulturvärdena negativt.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att skydda och bevara områdets höga värde för friluftsliv, naturupplevelse och motion. Men syftet är även att utveckla de naturvärden som finns i områdets blandlövsskog, med dess inslag av ädellövträd, gamla träd samt stående och liggande död ved. Flertalet föreskrifter har anpassats för framtida utövning av friluftsliv och motion, samt till utförandet av föreningarnas lägerverksamhet och arrangemang. Föreskrifterna är också anpassade till ridklubbens aktiviteter samt till skolans undervisning.

Hänsyn har även tagits till att väg 132 går genom naturreservatet, där Trafikverket är väghållare, samt till den kraftledning som har sin dragning genom området.

Genom att göra anläggandet av spår och andra anordningar tillståndspliktigt ges kommunen möjlighet att samråda om lämplig sträckning och placering. Syftet är inte att begränsa områdets utveckling med ett totalt förbud, utan att skapa ett långsiktigt hållbart naturområde där både naturvärdena och friluftslivet tillåts att utvecklas.

Ett vattenskyddsområde berör en stor del av reservatets norra del, fram till kraftledningsgatan. Beslutet om naturreservat påverkar dock inte syftet med vattenskyddsområdet, eller kommer i konflikt med de särskilda föreskrifter som gäller för att skydda grundvattenförekomsten.

Kommunen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen, samt med den för området gällande detaljplanen (7 kap. 8 § MB).

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.aneby.se/gdpr

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning